

NIEUWE TAKS OP DE EFFECTENREKENINGEN EN TAK 23 CONTRACTEN : VAN POLITIEKE AMBIGUÏTEIT TOT JURIDISCHE ABERRATIE

LLJ Tax – 12 November 2020

Door Aurélien VANDEWALLE

De pers heeft de afgelopen dagen veel geschreven over de nieuwe taks op effectenrekeningen die door de regering wordt voorbereid. Een gevoelig punt is onder meer de toepassing van deze nieuwe taks op tak 23 levensverzekeringscontracten en in het bijzonder op contracten van het type "fonds dédié".

Vooreerst dient te worden opgemerkt dat de enige officiële informatie die tot op heden beschikbaar is, voor zover wij weten, een bericht is dat de FOD Financiën heeft gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 4 november 2020 (2de editie, p. 79255). In dit advies staat dat de regering op 2 november 2020 een voorontwerp van wet heeft goedgekeurd. In dit advies staat onder meer dat de taks van toepassing zal zijn op "effectenrekeningen" die worden aangehouden door natuurlijke of rechtspersonen en door "juridische constructies" en dat de taks van toepassing zal zijn vanaf een gemiddelde waarde van één miljoen euro. Er wordt niet verwezen naar de levensverzekeringen.

De informatie in de pers is waarschijnlijk afkomstig uit onofficiële versies van het wetsontwerp, hoewel het niet duidelijk is welke versie door de regering is goedgekeurd. In de toelichting bij één versie van het wetsontwerp staat dat: "effectenportefeuilles die worden aangehouden door verzekeringsinstellingen in het kader van met een verzekeringnemer afgesloten zgn. Tak 23-verzekeringen, wel onder de toepassing van de taks vallen, aangezien het aanhouden van een portefeuille middels een Tak 23-verzekering en een er achter liggende effectenrekening een volledig substituut uitmaakt voor een direct aangehouden effectenrekening." De bepalingen van het wetsontwerp als zodanig verwijzen niet expliciet naar levensverzekeringen en specificeren enkel dat het ontwerp van toepassing is op "financiële instrumenten die op een effectenrekening worden aangehouden" zonder het begrip "effectenrekening" nauwkeurig te definiëren.

Het maakt niet uit. Het doel van huidige newsflash is niet om te speculeren over een nog onzekere/onbekende tekst. Het doel is om enkele fundamentele beginselen in herinnering te brengen met betrekking tot levensverzekeringen zoals die in de huidige staat van de wet bestaan.

Een verzekeringsovereenkomst is "een overeenkomst, waarbij een partij, de verzekeraar, zich er tegen betaling van een vaste of veranderlijke premie tegenover een andere partij, de verzekeringnemer, toe verbindt een in de overeenkomst bepaalde prestatie te leveren in het geval zich een onzekere gebeurtenis voordoet waarbij, naargelang van het geval, de verzekerde of het begunstigde belang heeft dat die zich niet voordoet"¹. Betreffende de levensverzekeringscontracten, is de

¹ Art. 5,14° van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, *B.S.*, 30 april 2014

verzekerde gebeurtenis alleen afhankelijk van de menselijke levensduur². De levensverzekeringen vallen onder Tak 23 wanneer deze “verbonden zijn met een beleggingsfonds”³. Hoewel het Belgische recht een dergelijk onderscheid niet kent, kan er wel een onderscheid worden gemaakt tussen zogenaamde “collectieve” beleggingsfondsen die gekoppeld zijn aan een veelheid van contracten en zogenaamde “dédiés” beleggingsfondsen die gekoppeld zijn aan één enkel contract⁴. In een aantal beslissingen heeft de Dienst Voorafgaande Beslissingen de fiscale behandeling van levensverzekeringscontracten van het type “fonds dédié” kunnen bevestigen⁵.

In de praktijk werkt een Tak 23 levensverzekering als volgt. Een persoon (de verzekeringnemer) zal een verzekeringspremie betalen, die eigendom wordt van de verzekeraar. De verzekeraar zal deze premie beleggen in overeenstemming met het beleggingsprofiel van de verzekeringnemer. De activa waarin de premie is belegd, zijn altijd eigendom van de verzekeraar. De verzekeringnemer heeft, in ruil voor de betaling van de premie, enkel een vorderingsrecht tegenover de verzekeraar (nam. het recht op de verzekerde prestaties of het recht om het contract "af te kopen"). In het kader van een contract van het type “fonds dédié” wordt het beheer van de activa door de verzekeraar toevertrouwd aan een onafhankelijke beheerder. De verzekeringnemer mag zich in geen geval bemoeien met het beheer van het vermogen.

Men begrijpt dat een verzekeringnemer geen effectenrekening aanhoudt. Hij of zij heeft geen zakelijk rechten op financiële instrumenten, die de exclusieve eigendom zijn van de verzekeraar en die uitsluitend door de verzekeraar worden beheerd. De verzekeringnemer heeft alleen rechten ten opzichte van de verzekeraar, in het bijzonder een persoonlijke schuldvordering.

Een belasting op financiële instrumenten die toebehoren aan verzekeringsmaatschappijen, zou - technisch gezien - een belasting op de verzekeringsmaatschappijen zijn. Er weze aan herinnerd dat in België gevestigde verzekeringsmaatschappijen reeds onderworpen zijn aan een jaarlijkse belasting op de wiskundige en technische voorzieningen van de levensverzekeringsbranche. Dit is de “Jaarlijkse taks op de verzekeringsondernemingen” zoals bepaald in Titel XIII van Boek II van het Wetboek van Diverse Rechten en Taksen.

Een belasting die, onder het voorwendsel van het belasten van de belastingplichtige, de financiële instrumenten die aan de verzekeringsmaatschappijen toebehoren, zou belasten, zou de juridische realiteit negeren door het bestaan van het levensverzekeringscontract buiten beschouwing te laten. Een dergelijke belasting zou ook moeten gelden voor alle verzekeringscontracten die onder Tak 23 vallen en gekoppeld zijn aan een beleggingsfonds (contracten die gekoppeld zijn aan collectieve of “dédiés” fondsen, VAPZ of groepsverzekeringen die gekoppeld zijn aan dergelijke beleggingsvehikels, enz.).

² Volgens art. 160 van de wet van 4 april 2014, zijn de levensverzekeringscontracten “alle persoonsverzekeringen waarbij het zich voordoen van het verzekerd voorval alleen afhankelijk is van de menselijke levensduur, zelfs indien de partijen de wederzijdse prestaties hebben geëvalueerd zonder rekening te houden met de voorvalswetten”

³ Art. 3§2 K.B. van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit, *B.S.*, 14 november 2003

⁴ Dit onderscheid bestaat in het Luxemburgse verzekeringsrecht

⁵ Ruling n°2018.0727; n°2015.724; n°2015.741.

Een belasting op financiële instrumenten die toebehoren aan verzekeringsmaatschappijen zou in strijd zijn met de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie, aangezien verschillende situaties (een effectenrekening die rechtstreeks door de eigenaar van de effecten of volgens zijn instructies wordt beheerd en een levensverzekeringscontract waarvan de onderliggende activa eigendom zijn van en beheerd worden door de verzekeraar alleen, zonder mogelijke inmenging van de verzekeringnemer) op dezelfde manier en zonder objectieve rechtvaardiging zouden worden behandeld.

Er weze ook aan herinnerd dat levensverzekeringscontracten van Tak 23 reeds onderworpen zijn aan de kapitaalbelasting. Er wordt namelijk een taks van 2% betaald op elke premie die in het contract wordt geïnvesteerd en deze vormt de facto een kapitaalbelasting.

Er wordt gezegd dat een goed voorbeeld beter is dan een lange uiteenzetting. Hier is een voorbeeld dat de duidelijke schending van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie illustreert. Voor de toepassing van Titel V van Boek II van het Wetboek van Diverse Rechten en Taksen getiteld "Jaarlijkse taks op verzekeringsverrichtingen" (d.w.z. de 2% belasting op de premies) zou een Tak 23-levensverzekeringscontract inderdaad als een levensverzekeringscontract beschouwd worden. Voor de toepassing van de nieuwe Titel X van Boek II van hetzelfde Wetboek, die volgens het onderhavige ontwerp "Jaarlijkse taks op de effectenrekeningen" zou heten, zou een Tak 23-levensverzekeringscontract niet langer als een levensverzekeringscontract worden beschouwd, maar als een effectenrekening..

De conclusie is niet dat belastingheffing op de waarde van levensverzekeringscontracten onmogelijk of verboden zou zijn. Het lijkt er echter op dat een dergelijke belasting - om de kritiek op de grondwettelijkheid te beperken - moet plaatsvinden in het kader van een echte vermogensbelasting op het gehele patrimonium van de belastingplichtige.

De nieuwe belasting op effectenrekeningen streeft een nobel doel na⁶. Dit doel kan alleen worden bereikt door een samenhangende wet die niet door het Grondwettelijk Hof kan worden afgekeurd. Het valt te hopen dat het idee om takken 23 op deze manier te belasten, meer te maken heeft met de "belastingseuforie" van de regering in de memorie van toelichting⁷ dan dat dit een serieus project is.

Meer informatie ? Contacteer Aurélien VANDEWALLE (aurelien.vandewalle@llj.be)
- +32 2 7380280)

⁶ Volgens de memorie van toelichting, zal de opbrengt van de taks gebruikt worden om "de impact van de gezondheidscrisis op de financiering van de sociale zekerheid te milderen".

⁷ Zoals hierboven uitgelegd, lijkt het erop dat de taxatie van de tak 23 contracten alleen blijkt uit de memorie van toelichting en niet uit het wetsontwerp als zodanig